

Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman toimenpiteet - Sosiaali- ja terveystieteiden keskuksen, kuntoutuksen ja psykososiaaliset palvelut toimialat

Aluehallitus 28.08.2023 § 205
1041/00.01.02/2023

Valmistelija Penttinen Erkki
Sofia Svartsjö
Heidi Kotanen
Kosti Hyvärinen
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelmassa on kuvattu tuleva palveluverkko. Painopiste on ehkäisevissä palveluissa, hyvässä palveluohjauksessa ja mahdollisuudessa saada palveluja digitaalisesti silloin, kun se on tarkoituksenmukaista. Hyvinvointialueen fyysisissä toimipisteissä toimintaa on oltava kaikkina viikonpäivinä ja tarvittaessa myös iltaisin ja pyhäisin. Sosiaalihuollon asiakasvastaanotot integroidaan terveydenhuoltoon sujuvamman asiakaspalvelun vuoksi, mutta myös vuokrakohteiden kokonaismäärän vähentämiseksi.

Sosiaali- ja terveystieteiden sekä hyvinvointiasemien palvelujen sisältö profiloidaan paikallisen hoidon ja palvelujen tarpeen pohjalta. Suuremmilla paikkakunnilla sekä terveyspalveluja että perhekeskustoiminnan palveluja on tarjolla laajemmin fyysisenä toimintana, kun taas digitaaliset palvelut palvelevat luonnollisesti koko aluetta yhdenvertaisesti.

Ehkäisevät panostukset käsittävät seniorineuvola- ja perhekeskustoiminnan perustamisen, missä perhekeskus käsittää hyvinvointialueen omat palvelut lapsille ja nuorille ja jota on täydennetty muiden toimijoiden palveluilla.

Peruspalveluiden vahvistaminen näkyy tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelmassa selkeästi siten, että sosiaalihuollon yksiköiden resursseja on lisätty lasten, nuorten ja perheiden palveluiden osalta. Ostopalveluiden käyttöä tarkastellaan kriittisesti, jotta taloudellisista edellytyksistä ja säästövaatimuksista selvittää.

- Perhekeskustoiminnan kehittämistä jatketaan.
- Perheneuvolatoimintaa lisätään, jotta se kattaa paremmin koko hyvinvointialueen.
- Perhetyö ja tehostettu perhetyö, omaa toimintaa lisätään.
- Lapsiperheiden kotipalvelu, omaa toimintaa lisätään.
- Psykiatrisia sairaanhoitajia yläkouluihin ja toisen asteen oppilaitoksiin.

Tavoitteena on omien lastensuojeluyksiköiden käytön lisääminen, uusien tilojen suunnitteleminen ja ostopalveluna toteutettujen sijoitusten vähentäminen. Tehostetun perhetyön lisääminen tukee lastensuojelua, ja panostamisen kevyempiin palvelumuotoihin odotetaan pitkällä aikavälillä vähentävän lastensuojelun tarvetta.

Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman mukaisesti on moniin toimintaan liittyviin toimenpiteisiin jo ryhdytty. Digitaalista kehitystä tuetaan Omaolo-oirearvioilla, chattitoiminnolla ja perustamalla digitaalinen klinikka, jossa etälääkärit osallistuvat hoidon tarpeen arviointiin. Muita meneillään olevia toimia, joilla myös pyritään parantamaan hoidon saatavuutta ja siten pyrkimystämme hoitotakuun täyttämiseen, ovat muun muassa

- useiden yksiköiden osallistuminen Hyvä vastaanotto ja Parempi saavutettavuus - valmennukseen
- hankeperustainen toiminnan kehittäminen sote-keskusten moniammatillisten vastaanottojen vahvistamiseksi
- hankerahoitteinen jononpurku sekä palvelusetelien käyttöönotto suun terveydenhuollossa (suunnitteilla myös muussa perusterveydenhuollossa)
- Hela hoito -mallin pilotointi suun terveydenhuollossa Vaasassa

- erikoissairaanhoidossa on suunnitteilla Pietarsaaren lähivastaanottojen vahvistaminen, työote-mallin laajentaminen sekä toimintojen työnjaon läpikäyminen, jotta vastaanottotoimintaan vapautuisi työaika
- päällekkäisten diagnoosien vähentäminen laboratoriotuotinnassa
- lasten terapiapalveluja koskevien työprosessien tehostaminen sekä asiakkaiden ohjaaminen oikein Kelan tukemiin palveluihin vaativassa lääkinnällisessä kuntoutuksessa
- sopimusten uudelleen neuvottelujen jatkaminen.

Hyvinvointialueella on jatkossa yhdeksän sosiaali- ja terveyskeskusta (Pietarsaari, Uusikaarlepyy, Vöyri (Oravainen), Mustasaari, Laihia, Vaasa, Maalahti, Närpiö, Kristiinankaupunki) ja 13 hyvinvointiasemaa (Teerijärvi, Alaveteli, Kruunupyy, Luoto, Ähtävä, Pännäinen, Vöyri, Vähäkyrö, Vaasa (3 kpl), Korsnäs, Kaskinen). Lisäksi joitakin sosiaali- ja terveyspalveluita voidaan antaa erityisesti iäkkäille ihmisille hyvinvointialueen neljässä muussa toimipisteessä (Bergö, Raippaluoto, Kristiinankaupunki (etelä) ja Närpiö (pohjoinen)). Fyysisiä toimipisteitä täydentämään pilotoidaan liikkuva yksikkö, joka toimisi lähinnä hyvinvointialueen eteläosassa. Suun terveydenhuollon yksiköitä vähennetään kolmella.

Fyysisen palveluverkon muutokset tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman sisällön pohjalta:

Ohessa on vaikutusarviot kaikista alla kuvatuista toimenpiteistä.

Toimenpiteet, joihin voidaan ryhtyä välittömästi:

Suun terveydenhuollon palvelut

1. Ähtävän hammasklinikka suljetaan.
2. Oravaisten hammasklinikka suljetaan.
3. Korsnäsin hammasklinikka suljetaan.

Näistä kolmesta voidaan Ähtävän hammasklinikan tilat sanoa irti. Tällä hetkellä näissä tiloissa ei ole mitään toimintaa. Oravaisissa tilat tarvitaan sosiaalihuollon integroimiseksi terveydenhuollon tiloihin, ja niiden käyttöastekin on ollut alhainen. Korvaavat tilat ovat Vöyrin hammasklinikan uusissa tiloissa. Korsnäsin tilanne on sama, muu toiminta tarvitsee tilat ja tällä hetkellä suun terveydenhuollon toimintaa varten ei ole henkilöstöä. Liikkuva yksikkö pilotoidaan syksyllä 2023, ja se voi korvata oman yksikön lakkauttamisen. Liikkuvaa yksikköä käytetään kuitenkin lähinnä jonojen lyhentämiseen ja hoitovirran tehostamiseen.

Terveydenhuollon palvelut

4. Maksamaan terveysasema suljetaan.
5. Särkimon vastaanottopiste suljetaan.
6. Sulvan terveysasema suljetaan.
7. Vähäkyrön äitiysneuvola muuttaa Vaasaan tai Laihialle.
8. Pirttikylän terveysasema suljetaan.
9. Ylimarkun terveysasema suljetaan.
10. Töjbyn terveysasema suljetaan.
11. Kaskisen lastenneuvolan toiminta siirtyy Närpiön perhekeskukseen.

Maksamaan terveysasema suljetaan ja tämä merkitsee sitä, että lastenneuvola siirtyy Oravaisiin tai Vöyrille, asiakkaan toivomuksen mukaisesti. Sairaanhoidon vastaanottotoiminta siirtyy Oravaisiin. Särkimon vastaanottopiste on ollut suljettuna 31.12.22 lähtien ja ollut avoinna ainoastaan muutaman tunnin joka toinen viikko.

Sulvan terveysasema suljetaan, siellä on ollut kotihoidon muutettua Helsingbyhyn ainoastaan lastenneuvolatoimintaa. Vastaanotolla voi käydä Sepänkylässä tai Maalahdessa, asiakkaan toiveen mukaisesti.

Ehdotetaan, että Vähänkyrön terveysaseman äitiysvastaanotto suljetaan, sillä toiminta on pientä ja siirtämällä se Vaasan äitiysneuvolaan voidaan toiminta turvata esimerkiksi sijaisilla poissaolojen aikana. Myös Laihialta on mahdollisuus saada palveluja.

Pirttikylän terveysasema suljetaan nykyisessä muodossa, ja lastenneuvola siirtyy Närpiön perhekeskukseen. Jäljelle jää sairaanhoidon vastaanottomahdollisuuksien järjestäminen ja seniorineuvola asumisyksikkökompleksin yhteydessä.

Ylimarkun terveysasema suljetaan, ja lastenneuvola siirtyy Närpiön perhekeskukseen. lääkille ihmisille voidaan tarvittaessa järjestää neuvola- ja sairaanhoidon vastaanottoa asumisyksikön yhteydessä.

Töjbyn terveysasema suljetaan.

Kaskisten terveysasema tehostaa tilojen käyttöä, ja lastenneuvola muuttaa Närpiön perhekeskukseen. Ajanvaraukseen perustuvat vastaanotot Kaskisissa sijaitseviin muihin palveluihin jatkuvat entiseen tapaan. Lääkärin ja sairaanhoitajan vastaanotot jatkuvat toistaiseksi, mutta niitä voidaan muuttaa tulevaisuudessa, kun yhteinen asiakas- ja potilastietojärjestelmä saadaan käyttöön.

Säästöjä saadaan vuokra-, siivous-, materiaali- ja kalustekuluista. Myönteisiä vaikutuksia, joihin pyritään, ovat yksintyöskentelyn vähentäminen, työntekijöiden kuuluminen suurempaan työyhteisöön, jossa saa kollegoilta tukea sekä paremmat mahdollisuudet toiminnan turvaamiseen poissaolojen aikana. Henkilöstön rekrytointi helpottuu. Suuremmissa yksiköissä myös hoidon laatu ja potilasturvallisuus paranevat.

Toimenpiteet, joiden suunnittelua on jatkettava:

Yleisesti pyritään tilojen käytön tehostamiseen ja sosiaalihuollon asiakasvastaanotto toiminnan yhdistämiseen terveydenhuollon kanssa. Sosiaalihuollon muuttoa terveydenhuollon tiloihin ei voida toteuttaa suuressa määrin vuonna 2023, mutta sitä suunnitellaan edelleen taloudellisten mahdollisuuksien pohjalta.

Seniorineuvola ja/tai sairaanhoidon vastaanottoja koskevien liikkuvien yksiköiden tai muunlaisen liikkuvan toiminnan suunnittelua jatketaan.

Kuntoutuksen toimiala

Vammaispalveluiden kriisi- ja tutkimuspaikat aikuisille ja lapsille

Pohjanmaan hyvinvointialueelta puuttuu vammaispalvelun asiakkaille kriisi- ja tutkimuspalveluun soveltuva yksikkö. Kriisi- ja tutkimuspaikkoja on ostettu ruotsinkielisille Varsinais-Suomen hyvinvointialueelta. Suomenkielisille palvelua on ostettu Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelta, mutta viime aikoina paikkoja ei ole ollut saatavilla, koska Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen yksikköön on pitkät jonot.

Suunnitelma toimenpiteiksi

Suunnittelutyötä kriisi- ja tutkimuspaikkojen järjestämiseksi on jatkettava. Kriisi- ja tutkimuspaikkojen tulisi sijaita asumisyksikön, -yksiköiden läheisyydessä. Henkilöstöresursseja on vahvistettava, mutta osittain asumisyksikön henkilöstö voi olla yhteiskäytöstä kriisi- ja tutkimuspaikkojen kanssa. Tavoitteena on taata pitkäkestoisemmat ratkaisut palveluiden suunnittelussa ja välttää akuuttitilanteissa nopeat ostopalveluratkaisut.

Grönkullan sulkeminen ja asiakkaiden muutto Hedbon yksikköön

Hyvinvointialueella on tarkasteltu kiinteistöjä ja kiinteistöjen kuntoa jokaisen toimialan palveluissa.

Grönkullan yksikkö Uudessakaarlepyyssä ei asuntoyksikkönä vastaa tämän hetkisiä vammaisten henkilöiden asumispalveluille asetettuja laatuvaatimuksia. Grönkullan asumisyksikön toiminta on tarkoitus muuttaa Hedboon yksikköön. Asiakkaiden perheet ja henkilökunta ja on informoitu alustavista suunnitelmista tämän vuoden toukokuussa.

Grönkullan asumisyksikössä asuu viisi (5) asiakasta Uudessakaarlepyyssä. Asiakkaiden huoneet ovat pieniä, asumiskäyttöön huonosti sopivia ja laatuvaatimuksiin nähden liian pieniä. Henkilökuntatilat ovat liian pienet ja erillistä tilaa lääkkeiden jakelulle ei ole. Grönkullassa työskentelee vain viisi osa-aikaista työntekijää, joten yksikön toiminta on haavoittuvaa.

Hedbon asumisyksikössä on vapaita tiloja. Kaikissa huoneistoissa on oma wc ja suihku. Tilat ovat tämän päivän laatuvaatimusten mukaisia. Henkilökunnalle on omat tilat ja lääkkeidenjakelulle on asianmukainen tila.

Muutto Uusikaarlepyyn Grönkullasta Pedersören Hedboon takaa toiminnan turvallisen jatkumisen riittävällä henkilöstöresurssilla tarkoituksenmukaisissa tiloissa.

Psykososiaaliset palvelut

Asiakaspalveluohjauksen toimintamalli sekä lasten- ja nuorten että aikuisten toiminnassa mahdollistaa nopeamman avun, kun asiakas on haasteellisessa tilanteessa mielenterveys- ja päihdeongelman kanssa. Hyvin ja huolella täytetty terapianavigaattori jo itsessään antaa asiakkaalle kuvan hänen avuntarpeestaan ja ohjaa oikeantasaisen hoidon piiriin.

Tavoitteena on vähentää asumispalveluiden ostopalveluita vahvistamalla omaa tuotantoa.

Asumispalvelu ostopalveluiden vähentämisellä on selkeät vaikutukset toimialan kustannuksiin. Oman toiminnan vahvistamisella ja kuntouttavan toiminnan tehostamisella on tavoitteena, että asiakas siirtyisi asumispalveluista tulevaisuudessa omaan kotiin huomioiden kotiin vietävien palveluiden tuen tarve.

Toimialan asumispalveluiden asiakaspaikkamäärä nousee, kun hyvinvointialue on tehnyt vuokrasopimuksen asumisyksiköille Kreivinkoti ja Ankaret. Uusien tilojen vuokrasopimukset ovat arvoltaan kalliimpia kuin aikaisemmat tilat. Asiakkaat pääsevät parempiin ja tilavampiin asuntoihin. Tällä muutoksella pystymme toteuttamaan asumispalveluita omana tuotantona hallitummin ja riippuvuus ostopalveluista vähenee. Ostopalvelujen osuus psykososiaalisten asumispalvelujen osalta on 73 prosenttia. Oman tuotannon paikkamäärä nousee yhteensä 11 paikalla. Kreivinkoti sijaitsee Kristiinankaupungissa ja Ankaret Luodossa.

Psykososiaaliset palvelut Maalahti

Köpingintie 11 sijaitset tilat eivät ole tarkoituksenmukaiset eikä turvallisia sekä osa on tyhjillään käyttövaikeuksien vuoksi. Tilat irtisanotaan ja palvelut muuttavat Korsnäsin terveyskeskukseen syksyn 2023 aikana. Tulevaisuuden palvelut voidaan järjestää Maalahden terveyskeskuksessa, jos uusi tila perhekeskukselle toteutuu tai muuta tilaa vapautuu.

Sektorijohtaja, työkäiset Penttinen Erkki

ehdottaa, että hallitus päättää hyväksyä valtuuston hyväksymän tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman mukaisesti edellä kuvatut sosiaali- ja terveyskeskuksen, kuntoutuksen ja psykososiaalisten palvelujen toimialojen fyysiseen palveluverkkoon liittyvät toimenpiteet sekä kehittämissuunnitelmat ja –toimenpiteet.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Hallituksen jäsen Peter Sjökvist ehdotti asian palauttamista jatkovalmisteluun, josta valmistelussa ehdotettujen toimenpiteiden vaikutukset ilmenisivät selvemmin. Ehdotus ei saanut kannatusta, joten se raukesi.

Pöytäkirjaan merkittiin, että Rainer Bystedt ja Hans-Erik Lindqvist ilmoittivat hallintolain 28 §:n 1 mom:n 5. kohdan mukaisesta esteellisyydestä (yhteisöjäävi) ja olivat poissa asian käsittelyn ajan.

Pöytäkirjaan merkittiin, että toimialajohtajat Satu Hautamäki, Kosti Hyvärinen, Heidi Kotanen, Sofia Svartsjö ja Christian Palmberg osallistuivat kokoukseen Teamsin kautta, Tony Pellfolk paikan päällä, asian käsittelyn aikana.

Jakelu